

Könsuppdelad statistik

Återrapportering av ett regeringsuppdrag

Könsuppdelad statistik Återrapporering av ett regeringsuppdrag

Producent SCB, Statistiska centralbyrån
Social statistik och analys
701 89, Örebro
010-479 40 00

Förfrågningar Carolina Nordström
010 479 65 42
jamstalldhet@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:
Källa: SCB, Könsuppdelad statistik Återrapporering av ett
regeringsuppdrag Levnadsförhållanden övrigt 2023:1

Statistics disaggregated by sex – report from a government assignment

Producer Statistics Sweden, Social Statistics
and analyses
SE-701 89 Örebro, Sweden
+46 10 479 40 00

Enquiries Carolina Nordström
+46 10 479 65 42
jamstalldhet@scb.se

You may copy and otherwise reproduce the contents in this publication.
However, remember to state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, Statistics disaggregated by sex – report from
a government assignment

ISSN: 0000-0000 (Online)
URN:NBN:SE:SCB-2023-LEOVRBR2301_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

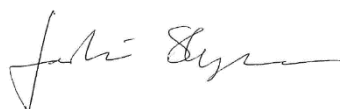
Den här rapporten är resultatet av ett regeringsuppdrag om könsuppdelad statistik. Uppdraget består av två delar; en förstudie av myndigheters behov av ytterligare statistik till resultatredovisningen samt framtagande av en handledning om könsuppdelad statistik för arbete med jämställdhetsintegrering. Centralt i uppdraget är att statistiken ska redovisas för fler variabler än kön, vilket ska svara mot ett behov av intersektionella analyser.

Det är uppenbart att förväntningar på vad en intersektionell analys ska vara är varierande. Av det skälet innehåller den här rapporten en ganska omfattande genomgång av begreppet inklusive en konkretisering av dess möjliga betydelse i ett statistiksammanhang. Att statistik ska möjliggöra analyser med en intersektionell ansats torde i korthet innebära att den, i den mån så är möjligt och lämpligt, redovisas efter fler indelningar än kön på ett sådant sätt att skärningspunkter kan studeras. Beslut om *vilka* indelningar som ska ingå i en tabell eller modell styrs av underliggande frågeställningar, modellantaganden, egenskaper hos det statistiska materialet samt av rättsligt stöd för att behandla uppgifterna ifråga. Det är därför inte möjligt för SCB att i generella termer uttrycka vilka, eller ens antalet, variabler utöver kön som generellt bör ingå i jämställdhetsanalyser.

Förstudien bekräftar att såväl statistikbehov som tillämplig lagstiftning för framställning av statistik för jämställdhetsanalyser är varierande. Vi har inte kunnat påvisa några påtagliga och generella behov av ytterligare statistiktabeller till myndigheternas resultatredovisningar, förutsatt den nuvarande kravställningen från regeringen.

Förstudien bekräftar även behovet av stöd i arbetet med att använda könsuppdelad statistik i jämställdhetsanalyser. Här har vi en förhoppning om att den handledning som tagits fram inom ramarna för det här uppdraget i väsentliga delar ska möta det behovet.

SCB i februari 2023

Joakim Stymne
Generaldirektör

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	6
Bakgrund och teoretiskt ramverk	8
Könsuppdelad statistik – ett nödvändigt medel för jämställdhetsanalys	10
Könsuppdelning av officiell statistik	10
Könsuppdelning av statistik som inte är officiell	10
Internationella åtaganden	11
(O)likheter i krav, tillämpningsområden och tolkningar	12
Uppföljningar av könsuppdelning av statistiken	12
Förutsättningar för långsiktighet	14
Könsuppdelad statistik är nödvändigt men inte tillräckligt	14
Könsuppdelad statistik i arbete med jämställdhetsintegrering	16
Vad innebär det att göra jämställdhetsanalyser med en intersektionell ansats?	18
Intersektionalitet som begrepp	18
Statistik och intersektionalitet	21
Underliggande antaganden och villkor	21
Statistikens ändamål	21
Exempel på indelningar relevanta för uppföljning av jämställdhetspolitiken	23
Angränsande uppdrag	25
Behandling av känsliga personuppgifter	26
Få observationer: sekretess och osäkerhet	27

Några slutsatser	29
Myndigheternas behov av könsuppdelad statistik	30
Bakgrund	30
Genomförande	31
Förutsättningar för att leverera statistik	32
Möjlighet att genomföra uppdrag	32
Liknande uppdrag som redan genomförs.....	32
Juridiska förutsättningar för tabelluppdrag hos SCB	33
Redan publicerad statistik	35
Statistikens framställningstid.....	35
Synpunkter som framkommit	36
Olika behov och förutsättningar	36
Om årsredovisningarna är rätt forum för mer analyser	37
En kravställning som tolkats olika	38
Tidsaspekten för årsredovisningarna.....	38
Myndigheternas behov av statistik	38
Resultat och reflektioner	39
Ekonomiska konsekvenser	41
En handledning	43
Befintliga handledningar och material	43
Resultat	44
Referenser.....	45

Sammanfattning

SCB har haft i uppdrag av regeringen att genomföra en förstudie om förutsättningarna för att tillhandahålla könsuppdelad statistik till myndigheter i syfte att genomföra fördjupade jämställdhetsanalyser. I uppdraget ingår också att ta fram en handledning för arbete med könsuppdelad statistik inom jämställdhetsintegrering med ett särskilt fokus på hur kön kan samvariera med andra variabler.¹

Uppdraget knyter an till flera befintliga krav på könsuppdelning av statistik. Sådana krav har gemensamt att de i flertalet fall tillämpas så att statistiken, i den mån så är möjligt, redovisas efter kön för alla övriga indelningar och referenstider som ingår i den. Vilka andra indelningar som bör inkluderas i en jämställdhetsanalys varierar med statistikens ändamål och egenskaper hos det statistiska materialet och styrs även av vilket lagstöd som finns för att behandla uppgifterna i fråga.

Uppdraget utgår bland annat från de behov som Kommissionen för jämställda livsinkomster uppmärksammade i sitt slutbetänkande från 2022. Förstudien är avgränsad till att primärt utreda behov av, och förutsättningar för, SCB att ta fram sekretessgranskade tabeller och diagram genom att matcha på variabler som SCB förfogar över på verksamhetsdata från myndigheterna. Tabellerna är avsedda att användas i myndigheternas resultatredovisningar.

SCB har i inom ramarna för förstudien varit i kontakt med medarbetare vid ett 50-tal myndigheter, samt fört fördjupad dialog med medarbetare från 13 myndigheter som deltagit vid någon av de tre workshops som SCB arrangerat.

Förstudien har inte kunnat påvisa några påtagliga och generella behov av ytterligare statistiktabeller till myndigheternas resultatredovisningar förutsatt nuvarande kravställning från regeringen. I uppdragets genomförande har det även framkommit att det i ett flertal fall rör sig om känsliga personuppgifter, varmed en bedömning av vilken statistik som kan framställas behöver göras från fall till fall. Kommissionen omnämner detta i sitt slutbetänkande, men förefaller inte ha i åtanke

¹ Arbetsmarknadsdepartementet (2022:1)

att sådana känsliga personuppgifter kan avse inskrivna och klienter i myndigheternas respektive verksamheter och inte enbart de data SCB förfogar över.

Förstudien drar därför slutsatsen att det inte är meningsfullt att ta fram en kostnadsberäkning över hur mycket det skulle kosta att bistå myndigheterna med ytterligare statistik till deras respektive årsredovisningar. Myndigheterna har också redan idag möjlighet att beställa specialanpassad statistik av SCB.

Ett flertal myndigheter har inom förstudien uttryckt ett behov av stöd i jämställdhetsanalyser av statistiska tabeller. Den handledning som SCB tagit fram inom föreliggande uppdrag är avsedd att svara mot väsentliga delar av ett sådant behov. Handledningen redovisas separat i form av en PDF-rapport.

Bakgrund och teoretiskt ramverk

SCB har fått i uppdrag av regeringen att genomföra en förstudie om att utreda förutsättningarna för att tillhandahålla könsuppdelad statistik till myndigheter i syfte att genomföra fördjupade jämställdhetsanalyser, samt att ta fram en handledning för arbete med könsuppdelad statistik med ett särskilt fokus på hur kön kan samvariera med andra variabler.²

I föreliggande rapport beskrivs genomförandet av uppdraget i sin helhet. När det gäller resultaten innehåller rapporten en beskrivning av dessa för den del av uppdraget som avser en förstudie av myndigheters behov av statistik. Dessa finns i rapportens andra kapitel. Handledningen publiceras separat från rapporten, men finns även kortfattat beskriven i rapportens tredje kapitel.

De bakomliggande skäl för uppdraget som regeringen anger är i korthet dels de bristande möjligheterna att analysera myndigheters verksamhet i relation till de jämställdhetspolitiska målen som Kommissionen för jämställda livsinkomster pekat på, dels det behov av ett utvecklat metodstöd som bland annat framkommit inom ramen för regeringens utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering i myndigheter.³

I uppdragsbeskrivningen lyfts beröringspunkter med Jämställdhetsmyndighetens pågående uppdrag om att stödja arbetet med jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter, inom vilket SCB har till uppgift att samverka med Jämställdhetsmyndigheten i frågor som avser framställning och spridning av könsuppdelad statistik. Även betydelsen av att tillvarata slutsatser från befintliga dialoger med länsstyrelserna om behov av regional jämställdhetsstatistik lyfts. Vidare framgår att SCB ska föra dialog med Ekonomistyrningsverket relaterat till deras pågående uppdrag om att följa upp kravet på könsuppdelning enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

När det gäller beröringspunkter med andra pågående eller nyligen avslutade regeringsuppdrag finns dessa beskrivna i separata avsnitt. Det

² Arbetsmarknadsdepartementet (2022:1)

³ Arbetsmarknadsdepartementet (2022:1)

handlar om fler uppdrag än de som omnämns ovan. Vad gäller pågående samverkan med Jämställdhetsmyndigheten inom uppdraget om att stödja arbetet med jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter har det funnits påtagliga synergier relaterat till det här uppdraget. En beskrivning av det arbetet och dess slutsatser får därför visst utrymme i rapporten. Samverkan med Ekonomistyrningsverket har skett i de delar av uppdraget som avser myndigheters behov av mer könsuppdelad statistik för att göra jämställdhetsanalyser. Sist men inte minst har förutsättningar för att göra jämställdhetsanalyser som inkluderar fler indelningar än kön på regional nivå dels kortfattat belysts i sin egen rätt i den här rapportens inledande kapitel, dels tillägnats ett eget avsnitt i handledningen. Det senare i syfte att svara mot de specifika utmaningar som jämställdhetsanalyser på kommunal eller regional nivå kan innebära.

Det här kapitlet innehåller inledningsvis ett avsnitt med en bakgrundsbeskrivning om olika krav och kriterier för könsuppdelad statistik. Syftet med avsnittet är att skapa en förståelse för begrepps användningen och det sammanhang, inklusive befintlig lagstiftning, inom vilket det här uppdraget har genomförts. Här finns även beskrivet olika erfarenheter som SCB dragit under åren inom arbetet med könsuppdelning av officiell statistik.

Bakgrundsbeskrivningen följs därefter av ett avsnitt som specifikt behandlar det tilltagande behovet av jämställdhetsstatistik som inkluderar fler variabler än kön och som tar avstamp i senare års återkommande önskemål om jämställdhetsstatistik för intersektionella analyser. Centralt här är att tydliggöra vilka behov som statistiken är tänkt att svara mot, men också att beskriva ramar som oundvikligen finns för statistikframställning.

Ur SCB:s riktlinjer och stöd vid tillämpningen av den 14 § statistikförordningen

Individbaserad statistik

Individbaserad statistik är statistik där målobjektet (objekttypen) entydigt kan relateras till en fysisk person.

Uppdelning efter kön

När individbaserad officiell statistik tillgängliggörs finns en nedbrytning på kön för varje kombination av andra indelningar och referenstagare som förekommer i redovisningen. Detta gäller såvida det inte finns särskilda skäl enligt nedan.

Könsuppdelad statistik presenteras i separata eller gemensamma statistiska tabeller (diagram). Dessa placeras i första hand i sitt sammanhang och i andra hand på annan plats med tydlig hänvisning.

Särskilda skäl mot könsuppdelning

Statistikansvariga myndigheters (SAM) ställningstagande till eventuella särskilda skäl utgår från statistikens ändamål och beaktar statistikens kvalitet, kostnader och uppgiftslämnarbörd.

SAM bör dokumentera de särskilda skälen.

Könsuppdelad statistik – ett nödvändigt medel för jämställdhetsanalys

Sedan snart 30 år tillbaka finns krav på att redovisa individbaserad statistik könsuppdelad. Kraven omfattar delar av sådan statistik som på ett eller annat sätt är reglerad och har, i den del som avser den officiella statistiken, följts upp årligen i ungefär två decennier.

Könsuppdelning av officiell statistik

För Sveriges del tillkom det första kravet på könsuppdelning av statistik år 1994 efter förslag som lämnats i den jämställdhetspolitiska propositionen *Delad makt - delat ansvar* (Prop.1993/94:147)⁴. Kravet tillfogades den dåvarande statistikförordningen (1992:1668) genom omtryck (1994:1108) varefter 10 § i avsnittet om statistikens tillgänglighet löd; ”Individbaserad officiell statistik skall, när inte särskilda skäl talar däremot, vara könsuppdelad”. Strax efter millennieskiftet, år 2001, började den nuvarande statistikförordningen (förordning (2001:100) om den officiella statistiken) att gälla. I denna finns kravet på könsuppdelning i den 14 § som lyder; ”Individbaserad officiell statistik skall vara uppdelad efter kön om det inte finns särskilda skäl mot detta.”

Under åren har tolkningen av paragrafens centrala begrepp återkommande varit föremål för diskussion; vad betyder individbaserad, när kan statistik betraktas som könsuppdelad och vilka särskilda skäl är acceptabla? Tolkningarna har tidigare varierat, inte enbart mellan statistikansvariga myndigheter utan ibland även inom en och samma myndighet. SCB har inte föreskriftsrätt för den 14 §, men har tagit fram riktlinjer för tillämpning och uppföljning. Dessa fastställdes av SCB:s generaldirektör våren 2019 och finns här återgivna i blå text i vänstermarginalen⁵.

Könsuppdelning av statistik som inte är officiell

Sedan 2018 finns även ett krav i 3 kap. 1 § i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB), av vilket framgår att den individbaserade statistik som ingår i resultatredovisningen ska vara uppdelad efter kön om det inte finns särskilda skäl mot detta (förordning (2018:1342)). Kravet är i sin ordalydelse snarlikt formulerat som motsvarande krav för den officiella statistiken samtidigt som det

⁴ Socialdepartementet (1994). Avsnitt 11.2.

⁵ SCB (2019)

Ur ESV:s föreskrifter till 3 kap. 1 § FÅB

Individbaserad statistik

Med individbaserad statistik avses statistik som direkt eller indirekt rör fysiska personer.

Särskilda skäl att inte dela upp individbaserad statistik efter kön

Särskilda skäl att inte dela upp individbaserad statistik efter kön är att myndigheten saknar underlag som möjliggör uppdelning efter kön, att en uppdelning efter kön riskerar röja individers identitet eller att redovisningen skulle kräva hantering av personuppgifter som myndigheten inte har rätt att behandla. Om myndigheten inte uppdelar individbaserad statistik efter kön ska myndigheten motivera detta.

Ur ESV:s allmänna råd till 3 kap. 1 § FÅB

Uppgift om kön

Uppgift om kön kan samlas in på flera sätt. Vanligtvis görs det genom personnummer. I de fall uppgiften samlas in genom självskattning, det vill säga att individen får ange sin könsidentitet, och det finns fler alternativ till kön än kvinna eller man, bör myndigheten ange metoden för insamlingen.

har ett annat tillämpningsområde. Det är Ekonomistyrningsverket som har föreskriftsrätt och som även meddelat föreskrift och allmänna råd⁶. Definitionerna av de ingående begreppen skiljer sig något från motsvarande definitioner i riktlinjen för tillämpning och uppföljning av den 14 § i statistikförordningen. En skillnad är att föreskriften för kravet på könsuppdelning enligt FÅB rymmer en förteckning över olika särskilda skäl (se blå text i marginalen). En annan skillnad är att de allmänna råden säger att myndigheten bör ange metod för hur uppgift om kön samlats in. Skrivningen anger att könsuppdelningen kan avse könsidentitet och inte enbart juridiskt kön.⁷ Ekonomistyrningsverket har även publicerat en kortfattad vägledning utifrån att den könsuppdelade statistiken även ska analyseras⁸.

Krav på könsuppdelning av statistik finns, utöver kravet i statistikförordningen respektive FÅB, även på myndighetspecifik form i vissa myndigheters instruktioner och regleringsbrev, bland annat i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion. Kravet i länsstyrelseinstruktionen är formulerat som att länsstyrelserna genomgående ska analysera och presentera individbaserad statistik med kön som övergripande indelningsgrund, om det inte finns särskilda skäl mot detta.

Könsuppdelad statistik kan också vara en del av myndigheters arbete med jämställdhetsintegrering. Som ett exempel kan nämnas Regeringskansliets arbete med jämställdhetsintegrering. I detta ingår, för den nuvarande perioden 2021–2025, bland annat att all individbaserad statistik som används i lagstiftningsprocessen ska presenteras, kommenteras och analyseras efter kön om det inte finns särskilda skäl mot detta⁹.

Internationella åtaganden

Året efter det att Sverige införde ett krav på könsuppdelning av individbaserad officiell statistik gjorde världens länder ett liknande åtagande i §206a i FN:s handlingsplan för kvinnokonventionen, en handlingsplan som efter långa förberedelser förhandlades fram i Peking 1995. Skrivningarna om könsuppdelad statistik ingår där i ett avsnitt som behandlar institutionella mekanismer. Under konferensen rådde

⁶ Ekonomistyrningsverket (2022)

⁷ Ekonomistyrningsverket (2022)

⁸ Ekonomistyrningsverket (2019)

⁹ Arbetsmarknadsdepartementet (2021)

det en betydande enighet om frågorna inom just detta område och EU, varav inte minst Sverige, hade mot bakgrund av erfarenheter på området en tongivande roll i utformandet av innehållet.¹⁰

(O)likheter i krav, tillämpningsområden och tolkningar

Som framgått finns det flera snarlikt formulerade krav på könsuppdelning av statistik med bitvis olika tillämpningsområden och även med vissa skillnader i beskrivningen av centrala begrepp.

Den del av det här uppdraget som avser myndigheters behov av könsuppdelad statistik tar avstamp i förslag från Kommissionen för jämställda livsinkomster och utgår från kravet på könsuppdelning av statistik i myndigheternas resultatredovisningar enligt 3 kap. 1 § FÅB. Den del som avser framtagande av en handledning knyter istället framförallt an till myndigheternas behov av stöd vid analyser av könsuppdelad statistik inom deras respektive arbete med jämställdhetsintegrering. Samtidigt är en viktig utgångspunkt i arbetet SCB:s erfarenheter från tillämpning och uppföljning av kravet i den 14 § statistikförordningen. När det gäller länsstyrelsernas arbete med könsuppdelad statistik utgår detta bland annat från kravet i länsstyrelseinstruktionen.

Viktigt i sammanhanget är att flera av olikheterna i den terminologi som används i kraven på könsuppdelning är av mindre betydelse här. Exempelvis har begreppet ”övergripande indelningsgrund” i vissa sammanhang blivit mer eller mindre vedertaget, men det återfinns inte längre i riktlinjen för tillämpning av den 14 § då denna använder en terminologi som är vedertagen inom regelgivning för officiell statistik. En skillnad i tillämpningen är dock att det i vissa fall, så som i Regeringskansliets plan för jämställdhetsintegrering, i länsstyrelseinstruktionen och i Ekonomistyrningsverkets stödmaterial för könsuppdelning av statistik, finns skrivningar om att den könsuppdelade statistiken också ska analyseras.

Uppföljningar av könsuppdelning av statistiken

Efter att SCB i några år haft i uppdrag att följa upp efterlevnaden av kravet på könsuppdelning av individbaserad officiell statistik fick myndigheten, inför budgetåret 2003, ett krav på återrapportering i regleringsbrevet. Detta resulterade i en omfattande kartläggning av könsuppdelningen av individbaserad officiell statistik som i sin tur

¹⁰ Utrikesdepartementet (1996)

visade på brister.¹¹ Samma år som kartläggningen redovisades, år 2004, fick SCB i uppdrag av regeringen att ta fram råd och riktlinjer för arbetet med könsuppdelad statistik. Resultatet blev handboken *Könsuppdelad statistik – ett nödvändigt medel för jämställdhetsanalys* som även kommit att kallas för ”rosa boken”¹².

Uppföljningarna av könsuppdelning av den officiella statistiken har sedan dess genomförts årligen och på lite olika form där kartläggningar under perioden 2010 till 2017 varvades med dialoger med berörda myndigheter. Sedan år 2018 genomförs uppföljningarna med hjälp av en enkät för självutvärdering som besvaras av de som ansvarar för statistiken. Utgångspunkt i uppföljningarna är numera den nya riktlinjen från 2019. Resultaten finns övergripande beskrivna i årsrapporterna för Sveriges officiella statistik och kommuniceras även mer detaljerat till respektive myndighet. Somliga av slutsatserna som dragits är särskilt intressanta för just det här uppdraget eftersom de berör möjligheter till att inkludera fler indelningar än kön i statistiken, vilket beskrivs mer detaljerat senare i rapporten.

När det gäller kravet på könsuppdelning av statistik i resultatredovisningen i myndigheternas årsredovisningar är det Riksrevisionen som har till uppgift att granska dessa i enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisningar och budgetunderlag. I sitt slutbetänkande skriver Kommissionen för jämställda livsinkomster att de anser att Riksrevisionen brister i bedömningen av relevansen av könsuppdelad statistik för beslutsfattare¹³. Samtidigt har Ekonomistyrningsverket inför budgetåret 2022 fått i uppdrag av regeringen att följa upp myndigheternas efterlevnad av FÅB ur ett jämställdhetsperspektiv. Uppdraget ska redovisas i juni 2023¹⁴.

SCB genomför på uppdrag av regeringen årligen även en kvantitativ uppföljning av arbetet med jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet. I uppdraget ingår bland annat att följa upp om den individbaserade statistik som används i lagstiftningsprocessen, inklusive i statliga offentliga utredningar, redovisas och kommenteras

¹¹ SCB (2004:1)

¹² SCB (2004:2)

¹³ SOU (2022:4)

¹⁴ Finansdepartementet (2022)

efter kön eller inte. En viktig del i uppföljningarna är granskningen av könsuppdelad statistik i Budgetpropositionen.

Åtagandena i Pekingplattformen (deklarationen, handlingsplanen och efterföljande konferenser) har under åren följts upp på olika nivåer. Idag framställer Europeiska Jämställdhetsinstitutet (EIGE) indikatorer för uppföljning av arbetet inom EU. Enligt en av dessa fanns det år 2018 ett lagstadgat krav på att producera statistik nedbruten på kön i drygt en tredjedel av medlemsländerna, däribland Sverige. Därutöver finns olika former av överenskommelser med avseende på produktion eller spridning av könsuppdelad statistik.¹⁵

Förutsättningar för långsiktighet

I Riksrevisionens granskning av den dåvarande regeringens jämställdhetsåtgärder under perioden 2007–2014¹⁶ konstaterades att resultat som byggts in i ordinarie system och strukturer hade bättre förutsättningar att bestå över tid. Ett exempel som lyftes i det sammanhanget var just könsuppdelning av statistik. Slutsatsen om könsuppdelning av statistik som varande en insats med goda förutsättningar för långsiktighet ligger i linje med SCB:s erfarenheter från uppföljningarna av könsuppdelning av statistiken. Dialogerna med de statistikansvariga myndigheterna har genom åren visat på betydelsen av rutiner. Officiell statistik är i regel återkommande och när programskript är skrivna och databastabeller konstruerade tenderar dessa att innehålla samma indelningar från ett år till nästa.

Under de år som gått sedan återkopplingen av könsuppdelningen av 2003 års officiella statistik har den officiella statistiken könsuppdelats i högre utsträckning. Enligt de erfarenheter som dragits i samband med de uppföljningar av könsuppdelad statistik som SCB genomför har förbättringarna förutsatt ett krav på könsuppdelning, uppföljningar av kravet och en dialog med, eller återkopplingar till, berörda om resultaten från uppföljningarna. Arbetet har varit långsiktigt och fortgår ständigt.

Könsuppdelad statistik är nödvändigt men inte tillräckligt

Könsuppdelad statistik är nödvändigt men inte tillräckligt. Statistiken behöver också belysa jämställdhetsfrågor och tillgängliggöras på ett

¹⁵ Europeiska Jämställdhetsinstitutet (2020)

¹⁶ Riksrevisionen (2015)

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att **kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.**

Det finns även sex delmål:

En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.

Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.

Jämställd utbildning. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.

Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.

Jämställd hälsa. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.

Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

sådant sätt att jämställdhetsperspektivet synliggörs. Det är detta som är jämställdhetsstatistik.

Betydelsen av statistik för genomförandet av jämställdhetspolitiken har återkommande lyfts. I mitten av 1990-talet, samtidigt med kravet på könsuppdelning av individbaserad officiell statistik, uppgick jämställdhetsstatistiken i den officiella statistiken. Även i FN:s handlingsplan från Peking ingår, utöver det explicita åtagandet att producera statistik som är nedbruten på kön och ålder, ett flertal skrivelser om betydelsen av statistik för arbetet för att uppnå jämställdhet.

Inom den officiella jämställdhetsstatistiken publicerar SCB idag *På tal om kvinnor och män – lathund om jämställdhet* vartannat år. Fickboken utkom för första gången 1984 och har sedan dess utgjort förlaga för liknande publikationer runt om i världen och även på regional nivå i Sverige. I handlingsplanen från Peking finns ett åtagande om att ta fram den sortens publikation med statistik om kvinnor och män som riktar sig till en bred grupp av användare.

Sedan drygt tio år tillbaka publicerar SCB också indikatorer för uppföljning av jämställdhetspolitiken. Bakgrunden till detta var flera regeringsuppdrag, som i sin tur bland annat utgick från att slutbetänkandet *Makt att forma samhället och sitt eget liv* (SOU 2000:66), konstaterat att uppföljningen av den nationella jämställdhetspolitiken var bristfällig¹⁷. För indikatorerna inom delmål 1, 2, 4 och 6 som togs fram år 2010 var *Makt att forma samhället och sitt eget liv – nya mål i jämställdhetspolitiken* (Prop. 2005/06:155) ursprungligen en viktig utgångspunkt¹⁸. Indikatorerna inom delmål 3 och 5 som togs fram 2018 utgår från beskrivningarna i *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid* (Skr 2016/17:10)¹⁹ – en skrivelse som i sin tur är av betydelse för genomförandet av det här uppdraget. De jämställdhetspolitiska delmålen finns beskrivna i blå text till vänster på den här sidan.

¹⁷ Utbildningsdepartementet (2013)

¹⁸ Näringsdepartementet (2006)

¹⁹ Socialdepartementet (2017)

Könsuppdelad statistik i arbete med jämställdhetsintegrering

År 2013 gav regeringen vissa statliga myndigheter i särskilt uppdrag att arbeta med jämställdhetsintegrering (Jämställdhetsintegrering i myndigheter, JiM). Satsningen har sedan dess utökats i etapper. Av Regeringskansliets egen handlingsplan för jämställdhetsintegrering framgår att statistik ska redovisas efter kön, men också kommenteras och analyseras därefter²⁰. För några år sedan (2018) konstaterade Riksrevisionen, inom ramarna för en granskning av huruvida integrationspolitiken jämställdhetsintegrerats, att könsuppdelad statistik finns och redovisas men inte analyseras i tillräcklig utsträckning.²¹ När statistik används i arbete med jämställdhetsintegrering är SCB:s erfarenhet, efter kontakter med andra myndigheter (som beskrivs nedan), att det för myndigheterna vanligen inte räcker med att könsuppdelade befintliga statistik. Det finns ofta även uttalade behov av just analyser. Analyserna kan handla om att identifiera vilken statistik som behövs, att beskriva vad statistiken visar och i vissa fall också att dra slutsatser av detta.

Utbildningar och workshops

Sedan 2104 har SCB återkommande fått frågor från andra myndigheter om att genomföra föreläsningar eller workshops i användning av könsuppdelad statistik inom arbete med just jämställdhetsintegrering. SCB har vid genomförandet av dessa utgått från egna erfarenheter av produktion av jämställdhetsstatistik samt befintliga handledningar som myndigheten tidigare utarbetat inom ramarna för det internationella utvecklingssamarbetet respektive det nationella arbetet med tillämpningen av den 14 § statistikförordningen. Utbildningarna har genomförts på uppdragsbasis och vid förfrågan. De har varit uppskattade och innehållet har tydligt svarat mot ett behov hos myndigheterna. SCB har även 2016, 2017 och 2023 genomfört kortare workshops på samma tema i form av metodverkstäder vid Forum Jämställdhet (tidigare Jämställdhetsdagarna) som årligen arrangeras av Sveriges Kvinnoorganisationer (tidigare Sveriges Kvinnolobby) och även som en del i samverkan med Jämställdhetsmyndigheten inom JiM-programmet. Det är bland annat erfarenheterna från detta arbete som varit vägledande vid framtagandet av handledningen som finns kortfattad beskriven i kapitel tre.

²⁰ Arbetsmarknadsdepartementet (2021)

²¹ Riksrevisionen (2018)

Samverkan med Jämställdhetsmyndigheten

I det pågående regeringsuppdraget till Jämställdhetsmyndigheten om att stödja arbetet med jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter under åren 2020–2025 finns inskrivet att stödet ska genomföras i samverkan med SCB i frågor som avser framställning och spridning av könsuppdelad officiell statistik och annan statlig statistik²². SCB har därför löpande fört en dialog med Jämställdhetsmyndigheten kring vilket stöd som efterfrågas. Under 2021 efterfrågades en föreläsning om att använda könsuppdelad statistik i arbete med jämställdhetsintegrering, vilken sålunda hölls. Under 2022 har Jämställdhetsmyndighetens arbete inom konceptet JiM+, som är en modell för systematiskt erfarenhetsutbyte och lärande kring jämställdhetsintegrering och jämställdhetsbudgetering, innefattat ett fördjupat erfarenhetsutbyte som bland annat avsett analyser med en intersektionell ansats. SCB har medverkat genom en presentation av användning av könsuppdelad statistik vid de träffar som avsett en fördjupad problem- och målformulering samt fört en återkommande dialog med Jämställdhetsmyndigheten kring behov och förekommande terminologi.

Under senare år har allt större fokus lagts på att inkludera ett intersektionellt perspektiv i jämställdhetsanalyser. Enligt de behov som Jämställdhetsmyndigheten identifierat har just detta också varit föremål för samverkan inom JiM+ under 2022.Handledningen som SCB fått i uppdrag att ta fram ska också särskilt fokusera på att inkludera fler indelningar än kön.

²² Arbetsmarknadsdepartementet (2020)

Vad innebär det att göra jämställdhetsanalyser med en intersektionell ansats?

I bakgrundsbeskrivningen till det här uppdraget lyfts i sammanhanget centrala formuleringar ur skrivelsen *Makt, mål och myndighet*. Av dessa framgår att analyser av olika maktordningar i relation till kön har stor betydelse för jämställdhetspolitikens genomslag, att det finns ett behov av en större systematik när det gäller arbete med intersektionella analyser samt att detta skulle kunna bidra till en större träffsäkerhet i jämställdhetspolitiska insatser. I skrivelsen står att jämställdhetspolitiken behöver ta fasta på skillnader som finns mellan olika grupper av kvinnor och män med avseende på socioekonomiska faktorer och andra maktrelationer²³ samt mer specifikt att; ”Kunskapen om hur olika maktordningar som baseras på kategorier som till exempel socioekonomisk bakgrund, etnicitet, funktionsförmåga, ålder, sexuell läggning och könsidentitet och könsuttryck påverkar kvinnors och mäns villkor och möjligheter har på senare tid ökat och tagit plats i det offentliga samtalet i större utsträckning. Regeringen anser att analyser av olika maktordningar i relation till kön kan ha stor betydelse för jämställdhetspolitikens genomslag och träffsäkerhet.”²⁴ Av skrivelsen framgår vidare att det även är viktigt med ett barnrättsperspektiv och ett livscykelperspektiv.

I korthet bedömer vi här att skrivningarna rymmer tre nyckelformuleringar; det handlar om att i jämställdhetsanalyser inkludera *fler maktordningar* (eller kategorier som dessa maktordningar bygger på) än den som bygger på kön och att skapa förutsättningar för en *bättre träffsäkerhet i jämställdhetspolitiska insatser* samt sist men inte minst att det ska finnas en *större systematik* i det arbetet.

Intersektionalitet som begrepp

Begreppet intersektionalitet användes sannolikt först av Kimberlé Crenshaw, professor i juridik, när hon år 1989 skrev om amerikanska svarta kvinnor och arbete²⁵. Även om själva begreppsanvändningen är relativt ny har dock behovet av att inkludera fler indelningar än kön i analyser av samhället ur ett jämställdhetsperspektiv återkommande lyfts sedan lång tid tillbaka²⁶. Analogt finns även senare exempel på hur

²³ Socialdepartementet (2017)

²⁴ Socialdepartementet (2017)

²⁵ Yuval-Davis (2005)

²⁶ Ett tidigt och mycket känt exempel är talet ”Ain’t I a woman” som den före detta slaven Sojourner Truth höll vid ett möte om kvinnors rättigheter år 1851 i Ohio.

fler indelningar än kön inkluderats i analyser utan att dessa benämns specifikt som intersektionella²⁷.

I den senaste jämställdhetsutredningen (SOU 2015:86) skriver utredaren att begreppet intersektionalitet används för att synliggöra skärningspunkter mellan maktrelationer baserade på olika sociala kategorier. Ur ett jämställdhetsperspektiv handlar det i korthet om att kvinnor och män inte är homogena grupper. Ett intersektionellt perspektiv ämnar enligt utredaren ”identifiera hur olika sociala kategorier är sammanvävda med varandra och hur samspelet av olika kategorier påverkar det sociala livet”. Utredaren skriver vidare att ”Ett intersektionellt perspektiv syftar till att synliggöra vilka maktstrukturer som medverkar till människors skilda villkor och till att kritiskt granska dessa strukturer”²⁸. Att själva synliggörandet inte är tillräckligt, utan att det krävs någon form av kritisk granskning eller analys återkommer även i ett, med jämställdhetsutredningen ungefär samtida, betänkande från utredningen om män och jämställdhet²⁹.

I jämställdhetsutredningens betänkande från 2015 betonas samtidigt att forskningen om intersektionalitet fortfarande är förhållandevis ny och att det finns en inomvetenskaplig diskussion om huruvida intersektionalitet är ett begrepp, ett perspektiv eller en teori. Utredaren skriver att intersektionalitet inte används på ett enhetligt sätt och att forskningen på fältet tar sin utgångspunkt i olika maktperspektiv och metodologier.³⁰

När det gäller just metodologier ställer Leslie McCall, i en uppmärksammas artikel från 2005³¹, schematiskt upp vad hon ser som olika förhållningssätt inom intersektionell analys. McCall beskriver hur de olika förhållningssätten hanterar den komplexitet som en intersektionell analys oundvikligen innebär på sinsemellan olika sätt och hur de olika förhållningssätten på så vis ger upphov till olika sorters kunskap. I korthet beskriver McCall hur intersektionella analyser kan innebära analyser som leder till att befintliga indelningar ifrågasätts och diversifieras (till exempel genom tillfogandet av nya indelningar i

²⁷ Inspektionen för socialförsäkringen (2022) skriver till exempel i återrapporteringen av ett regeringsuppdrag att de sedan tidigare tittat på skärningar mellan olika indelningar även om de inte använt en terminologi som inkluderar ord som *intersektionalitet* eller *maktordningar*.

²⁸ SOU (2015:86). Sid. 54.

²⁹ SOU (2014:6). Sid. 74.

³⁰ SOU (2015:86)

³¹ McCall (2005)

befintliga kategorier) *eller* analyser som syftar till att fokusera på specifika skärningar och därmed ett synliggörande av vissa specifika (ofta tidigare osynliggjorda) grupper *eller* analyser av ojämlikhetsrelationer mellan på förhand skapade grupper. Intersektionell analys kan med andra ord fokusera på det komplexa i relationer *mellan* flera sociala grupper eller på det komplexa *inom* enskilda sociala grupper.³²

Leslie McCall själv förespråkar ett förhållningssätt som fokuserar på analyser av relationen mellan flera sociala grupper – en analys som rent praktiskt börjar med en enhetlig intersektionell kärna; *en* social grupp, och arbetar sig utåt genom att inkludera en efter en av andra kategorier. Samtidigt har synen på interaktion mellan olika kategorier som varande additiv eller hierarkisk (i bemärkelsen att *en* kategori lämnas företräde i analysen) kritiserats av bland andra Nina Lykke som, i en artikel i Kvinnovetenskaplig tidskrift från 2005, använder begreppet *intraaktion* i syfte att betona samspelet mellan olika kategorier³³. Nina Lykkes beskrivning av intersektionalitet tillämpas bland annat i den skrift om intersektionella perspektiv på våld i nära relationer som Länsstyrelsen i Skåne gett ut³⁴.

Det finns också viss kritik både mot själva terminologin och dess tillämpning³⁵. I en nyare text skriver genusvetaren Lena Gunnarsson att hon, medan hon framhåller att grundtankarna i intersektionellt tänkande är mycket viktiga, är kritisk till tendensen att (förenklat beskrivet) *alla alltid* ska ta hänsyn till *alla* maktordningar samtidigt. Gunnarsson tycker sig se en tendens till att uttalat intersektionella analyser fokuserar på marginaliserade grupper kvinnor framför mer övergripande analyser av ojämställdhet, och pekar på att det ibland finns ett behov av att utgå från bredare kategorier i syfte att synliggöra det sistnämnda.³⁶

³² McCall (2005) där översättningen av vissa nyckelbegrepp lånats från nr 2-3 i Kvinnovetenskaplig tidskrift år 2005.

³³ Lykke (2005)

³⁴ Länsstyrelsen Skåne (2018)

³⁵ Se exv. sammanställning i SOU (2015:86)

³⁶ Gunnarsson (2021)

Statistik och intersektionalitet

Det är uppenbart att förväntningar på vad en intersektionell analys ska vara är varierande och bitvis också motstridiga. Det är inte meningsfullt att här ta fasta på en specifik metod eller teori. Att statistik ska *möjliggöra analyser med en intersektionell ansats* torde innebära att den, i den mån så är möjligt och lämpligt, redovisas efter fler indelningar än kön på ett sådant sätt att skärningspunkter kan studeras. Samtidigt behöver beslut fattas om *vilka* indelningar som ska ingå i en tabell eller modell där den sistnämnda styrs av underliggande matematiska antaganden om vad som kan och bör inkluderas och den föregående bland annat begränsas av storleken på de ingående grupperna.

Underliggande antaganden och villkor

Multivariat analys, såsom regressionsanalys, bygger på matematiska antaganden. Vissa av dessa antaganden måste vara uppfyllda för att modellen ska vara giltig medan andra främst hänger samman med möjligheter till inferens, det vill säga generaliserbarhet, på statistisk grund. I den vanligt förekommande linjära regressionsmodellen bör de variabler som inverkar på responsvariabeln inkluderas i modellen och övriga exkluderas samtidigt som de förklarande variablerna ska vara oberoende. Ibland är det inte möjligt att inkludera kön som en variabel i modellen då separata modeller för kvinnor och män kan behöva skapas för att grundläggande matematiska antaganden ska vara uppfyllda. I deskriptiva analyser bestående av beskrivningar av enklare korstabeller är det framför allt de ingående gruppernas storlek som medför begränsningar. Samtidigt bör man även här vara medveten om eventuell samvariation mellan olika bakomliggande indelningar för att dra korrekta slutsatser av resultatet.

Statistikens ändamål

Statistiska analyser utgår från, eller skapar, kategorier där det finns begränsningar i såväl antalet variabler som antalet möjliga indelningar av dessa. Samtidigt kan inkluderande av fler indelningar än kön i en jämställdhetsanalys svara mot olika syften. Ett möjligt syfte med att inkludera fler indelningar kan vara att identifiera särskilt utsatta eller sårbara grupper. Så var exempelvis fallet i arbetet med den rapport som SCB tog fram 2020 som en del av den nationella uppföljningen av FN:s hållbarhetsagenda i enlighet med den vägledande principen om att inte lämna någon utanför³⁷. I en samtida artikel om intersektionell analys skriven av UN Womens chefsstatistiker, Papa Seck, betonas att

³⁷ Se SCB (2020)

ojämlikheter ofta interagerar med varandra och att behoven hos de mest marginaliserade grupperna behöver identifieras och mätas eftersom dessa grupper i annat fall riskerar att lämnas utanför.³⁸

En annan, men inte ömsesidigt uteslutande, anledning att inkludera fler indelningar än kön kan vara att skillnader mellan kvinnor och män helt osynliggörs om inte fler variabler än kön inkluderas i statistiken. Ett konkret exempel på det är jämställdhetsstatistik om sysselsatta som varit frånvarande hela veckan till följd av vård av barn. I sådan statistik syns inte väsentliga skillnader mellan kvinnor och män om vi inte också inkluderar en variabel som avser mäta huruvida personerna har små barn eller inte³⁹. Ibland är det viktigt att inkludera andra indelningar än kön i statistiken eftersom skillnader mellan kvinnor och män förstärks av dessa andra indelningar. Myndigheten för delaktighet skriver till exempel att funktionsnedsättning tenderar att förstärka könsskillnader i hälsa och ekonomiska förutsättningar⁴⁰.

Samtidigt som behovet av synliggörande återkommande lyfts nämns även risker med att särredovisa grupper i syfte att synliggöra olika livsvillkor. När det gäller särskild sårbarhet och intersektionalitet skriver Nationellt centrum för kvinnofrid att begreppet *särskild sårbarhet* kan synliggöra hur personer kan vara utsatta för våld och diskriminering som kräver särskilda stödinsatser, men att det samtidigt kan uppfattas som generaliserande. Grupperna ifråga är heterogena med avseende på olika livserfarenheter och behov och det finns också en risk att resonemang om särskilt utsatta grupper tillskriver de utsatta orsakerna samtidigt som förövarna, när det handlar om våldsutsatthet, osynliggörs.⁴¹

Myndigheten för delaktighet skriver att risken med att personer med funktionsnedsättning betraktas som en homogen grupp är att annan ojämlikhet skymms.⁴² Samtidigt som de gör bedömningen att statistikutveckling, inklusive fastställande av lämpliga indikatorer, är en central del i uppföljningen av arbetet mot målet om jämlika förhållanden för personer med funktionsnedsättning, betonar de statistikens begränsningar med avseende på dess förmåga att spegla

³⁸ Seck (2020)

³⁹ SCB (2022:2). Sid.70

⁴⁰ Myndigheten för delaktighet (2020)

⁴¹ Nationellt centrum för kvinnofrid (2022)

⁴² Myndigheten för delaktighet (2020)

just heterogenitet – till exempel i form av redovisning utifrån olika funktionsnedsättningar. De skriver att den officiella statistiken därför kommer att behöva kompletteras med mer riktade studier.⁴³

Kommissionen för jämställda livsinkomster - vars slutbetänkande är en viktig utgångspunkt i genomförandet av det här uppdraget – skriver återkommande om behovet av att inkludera fler perspektiv i analyserna⁴⁴. Sådana perspektiv kan inkluderas i sin egen rätt och inte enbart i syfte att ytterligare synliggöra jämställdhetsperspektivet.

För att summera kan valet av vilka indelningar som är särskilt relevanta i framställning av jämställdhetsstatistik bero på syftet med statistiken. När vi framställer och använder statistik behöver vi oundvikligen gruppera, varmed det även kan finnas behov av kompletterande kvalitativa studier.

Exempel på indelningar relevanta för uppföljning av jämställdhetspolitiken

Syftet med statistiken styr vilka indelningar vi inkluderar, och vi behöver sålunda ställa oss frågan *hur* vi väljer vilka indelningar som bör ingå. Ett sätt är att luta sig mot tidigare kunskap om vad jämställdhetsanalyser med en intersektionell ansats kan innehålla. Vissa indelningar har i olika sammanhang pekats ut som särskilt relevanta för en större träffsäkerhet i genomförande och uppföljning av jämställdhetspolitiken.

I skrivelsen *Makt, mål och myndighet* summeras de slutsatser som regeringen då bedömde som viktigast med avseende på utvecklingen mot de jämställdhetspolitiska delmålen i de delar där utvecklingen stod stilla eller gick bakåt. Insatser och uppföljningar som utgår från andra indelningar än kön lyfts fram som viktiga för att nå jämställdhet. När det handlar om en jämnare könsfördelning på ledande positioner nämns till exempel att *utrikes födda* är underrepresenterade. Vad gäller den könsuppdelade arbetsmarknaden lyfts betydelsen av insatser för att stärka etableringen av *utrikes födda kvinnor* på arbetsmarknaden. De könsstereotypa studievalen beskrivs som att de hänger nära samman med *föräldrarnas utbildningsbakgrund* medan uttaget av föräldrapenning i hög utsträckning påverkas av *männens inkomster*. När det gäller hälso- och sjukvård omnämns flera skillnader mellan olika grupper av kvinnor

⁴³ Myndigheten för delaktighet (2022)

⁴⁴ SOU (2022:4)

och män beroende på *socioekonomisk och utbildningsmässig bakgrund, funktionsnedsättning, sexuell läggning och könsuttryck*. När det gäller det sjätte delmålet lyfts *funktionsnedsättning, missbruks- och beroendeproblem samt omständigheter kopplade till utländsk bakgrund och ålder* som faktorer som kan innebära en förhöjd risk att utsättas för våld eller för att våldet får särskilt allvarliga konsekvenser.

I Jämställdhetsmyndighetens senare uppföljningar av de jämställdhetspolitiska delmålen om ekonomisk jämställdhet respektive jämställd hälsa betonas betydelsen av att inkludera ett intersektionellt perspektiv i analysen⁴⁵. Av uppföljningen av utvecklingen mot ekonomisk jämställdhet, där Jämställdhetsmyndigheten i relevanta delar också samverkat med Kommissionen för jämställda livsinkomster, framgår att uppföljningar av det andra delmålet genomgående bör inkludera *ålder, eventuell förekomst av barn och jämförelser mellan in- och utrikes födda*⁴⁶.

Exemplen syftar inte till att vara heltäckande, utan får synliggöra det faktum att vilka variabler som bedömts (och bedöms) vara av särskild betydelse att inkludera varierat med område och frågeställning. Det finns variabler som är vanligt förekommande, men inte alltid med samma indelningar, medan andra kan vara särskilt viktiga i ett sammanhang men inte i ett annat.

Indikatorer för uppföljning av jämställdhetspolitiken

I den departementskrivelse⁴⁷ från 2013 som avser ett uppföljningssystem för jämställdhetspolitiken, inklusive framtagande av indikatorer, används inte begreppet intersektionalitet alls medan regeringens skrivelse⁴⁸ från 2017 uttalat lyfter behovet av intersektionella analyser. Även om det i delar handlar om ordval, förefaller det inte enbart att göra det; efterfrågan på att inkludera fler variabler än kön i jämställdhetsstatistiken har tilltagit på senare år.

De indikatorer för uppföljning av den nationella jämställdhetspolitiken som SCB ursprungligen utvecklade på uppdrag av regeringen för drygt tio år sedan innehåller relativt sällan andra indelningar än kön och ålder, så som nationell bakgrund, funktionsnedsättning eller socioekonomiska indelningar så som utbildningsnivå. Indikatorerna har

⁴⁵ Jämställdhetsmyndigheten (2021) respektive Jämställdhetsmyndigheten (2022)

⁴⁶ Jämställdhetsmyndigheten (2022)

⁴⁷ Utbildningsdepartementet (2013)

⁴⁸ Socialdepartementet (2017)

inte heller ett barnperspektiv – i de fall barn ingår i mätningen är det som varande en del av det hushåll referenspersonen lever i. Det sistnämnda är en påminnelse om att det är just livscykelperspektivet som varit det mest framträdande i jämställdhetsstatistiken. Det återkommer i indikatorerna för uppföljning av såväl delmål 2 som 4 och 6. Även fickboken *På tal om kvinnor och män*, som utkommer vartannat år, är i möjligaste mån strukturerad utifrån ett sådant perspektiv istället för att vara strukturerad efter delmålen, vilket annars är vanligt förekommande.

Indikatorerna för uppföljning av delmål 3 och 5, som utvecklades senare och med utgångspunkt i regeringens skrivelse från 2017, innehåller i betydligt högre utsträckning andra variabler än kön. Drygt en tredjedel av indikatorerna som avser jämställd utbildning inkluderar någon indelning som avser nationell bakgrund eller födelseland grupperat. Uppsättningen rymmer också ett antal indikatorer för uppföljning av delmål 3 respektive 5 som även har ett barnperspektiv.

För att svara mot den tilltagande efterfrågan på att inkludera fler variabler än kön i jämställdhetsanalyser arbetar SCB, tillsammans med Jämställdhetsmyndigheten, med att se över behovet av att inkludera fler variabler och indelningar i indikatorerna för uppföljning av jämställdhetspolitiken.

Angränsande uppdrag

Under 2022 har flera myndigheter rapporterat resultat från regeringsuppdrag som i väsentliga delar angränsar till föreliggande dito.

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) har på regeringens uppdrag under 2022 undersökt möjligheterna att tillämpa ett intersektionellt perspektiv i myndighetens analyser. ISF skriver i sin rapportering att de sedan tidigare tittat på skärningar mellan olika indelningar även om de inte använt en terminologi som inkluderar ord som *intersektionalitet* eller *maktordningar*. ISF bedömer att det intersektionella perspektivet skulle kunna stärkas, framför allt i de granskningar som myndigheten genomför, men att detta kan komma att kräva andra prioriteringar och resurser. ISF lyfter även att enskildas personliga integritet behöver tas i beaktande.⁴⁹

⁴⁹ Inspektionen för Socialförsäkringen (2022)

Diskrimineringsombudsmannen har ett pågående regeringsuppdrag om att fördjupa kunskapen om diskriminering som har samband med flera diskrimineringsgrunder. Uppdraget utgår från anmälningar som inkommit till myndigheten och ska belysa frågor som har att göra med intersektionalitet. Som skäl för uppdraget angav regeringen bland annat att flera organisationer respektive internationella granskningsorgan har lyft behovet av, eller kommit med rekommendationer om, att belysa och samla in data om diskriminering ur ett intersektionellt perspektiv.⁵⁰ Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2023, men med en delredovisning till Arbetsmarknadsdepartementet den 31 oktober 2022.

När det gäller just diskrimineringsgrunderna har Brå fått i uppdrag av regeringen att analysera möjligheterna att inkludera bakgrundsinformation om diskrimineringsgrunderna i Nationella Trygghetsundersökningen (NTU). Myndigheten har därför genomfört en pilotundersökning i anslutning till ordinarie NTU. I pilotstudien bedömer Brå att det, ur ett metodperspektiv, finns mycket goda möjligheter att inkludera könsöverskridande identitet och uttryck, sexuell läggning, religion eller annan trosuppfattning och funktionsnedsättning (utöver kön och ålder som redan ingår). Den enda diskrimineringsgrund som Brå bedömer inte kan inkluderas i NTU just nu är etnicitet eftersom det idag inte finns något etablerat sätt att mäta etnicitet i Sverige. Ur ett juridiskt perspektiv gör dock Brå bedömningen att myndigheten idag saknar rättsligt stöd för att ställa frågor om diskrimineringsgrunderna i NTU samt att ändring därför behöver göras i bilagan till förordning (2001:100) om den officiella statistiken (statistikförordningen).⁵¹

Behandling av känsliga personuppgifter

Enligt artikel 9.1 dataskyddsförordningen är det som huvudregel förbjudet att behandla känsliga personuppgifter. Uppgifter som räknas som känsliga personuppgifter enligt artikel 9.1 är uppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening, behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning. Uppgift om en persons kön är inte i sig en känslig personuppgift enligt artikel 9.1, men det kan under vissa omständigheter vara så att uppgifter om könsidentitet räknas som

⁵⁰ Arbetsmarknadsdepartementet (2022:2)

⁵¹ Brottsförebyggande rådet (2022)

känsliga personuppgifter, beroende av i vilket sammanhang som uppgifterna ska användas och analyseras. Bedömning av vilka uppgifter som räknas som känsliga behöver alltså avgöras av varje myndighet från fall till fall och behandling av känsliga personuppgifter kräver lagstöd och särskild hantering.

Ett undantag till förbudet om framställning och behandling av känsliga personuppgifter är om den enskilde lämnat samtycke till behandling av vissa känsliga personuppgifter för ett specifikt ändamål. Detta gäller dock inte i de fall förbudet inte kan upphävas av den enskilde. I framställning och spridning av officiell statistik anses det föreligga ett sådant förbud. Ett annat undantag till behandling av känsliga personuppgifter är om behandlingen är nödvändig för statistikändamål, givet att vissa förutsättningar är uppfyllda. I framställning av officiell statistik gäller dock förbudet om framställning och behandling av känsliga personuppgifter så länge som inte regeringen meddelat något annat. Regler om hur personuppgifter och särskilt känsliga personuppgifter får behandlas för den officiella statistiken finns i 14 § och 15 § lagen (2001:99) om den officiella statistiken och i 8 § och bilagan till förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

Viktigt i det här sammanhanget är att känsliga personuppgifter kan vara uppgifter som framkommer indirekt genom att en person ingår i en viss population, till exempel genom att ha varit inskriven i en viss typ av verksamhet. Nämnas i sammanhanget kan att EU-domstolen nyligen har slagit fast att uppgift om att en viss person är gift med en viss annan person är en indirekt känslig personuppgift, eftersom det ger uppgift om personernas sexuella läggning⁵². Av artikel 10 dataskyddsförordningen framgår även begränsningar i rätten att behandla personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och lagöverträdelse som innefattar brott.

Få observationer: sekretess och osäkerhet

Viss statistik går inte att könsuppdelas eftersom antalet observationer inte är tillräckligt stort. I urvalsundersökningar innebär det att osäkerheten i skattningarna blir för stor och i totalräknad statistik att uppgifterna inte går att redovisa till följd av sekretesskäl som innebär risk för röjande och att berörda personer lider skada eller men. Risken för att detta ska inträffa blir större ju fler indelningar vi inkluderar i redovisningen. I de årliga uppföljningarna av könsuppdelningen av

⁵² EU-domstolen (2022)

individbaserad officiell statistik har det framkommit att nästan hälften av de berörda statistikprodukterna redovisar viss statistik utan att någonstans könsuppdelas den. I flertalet fall uppges orsakerna vara knutna till förekomst av ett lågt antal observationer; det vill säga sekretesskäl som innebär risk för röjande eller osäkerhet i skattningarna. Det rör sig återkommande om finare geografiska indelningar så som kommun eller region där antalet observationer kan bli för få om statistiken bryts ned på kön, i synnerhet om även andra indelningar ingår i redovisningen. Det senare leder till att statistiken till exempel redovisas efter kön respektive åldersgrupper separat och utan att korstabuleras. Ibland vägs osäkerheten i skattningarna uttryckligen mot uppgiftslämnarbörda och statistikens syfte. Detta mot bakgrund av att det i vissa fall hypotetiskt går att tänka sig att statistiken skulle kunna redovisas könsuppdelad om urvalet var större, vilket naturligtvis skulle ske till en kostnad som behöver vägas mot statistikens ändamål.⁵³

Regional statistik

Den regionala jämställdhetsstatistiken har återkommande varit föremål för diskussioner om få observationer. I det tabellpaket med regional jämställdhetsstatistik som SCB tagit fram och publicerat har designen noggrant setts över i syfte att undvika förekomst av statistik som bygger på ett litet antal observationer. För några tabeller har det inte varit möjligt att helt eliminera detta varmed röjandekontroll gjorts och vissa statistikvärden undertryckts (det vill säga utgått ur redovisningen) av sekretesskäl.

I totalräknad statistik kan det ibland vara möjligt att inkludera ett flertal indelningar utan att de underliggande observationerna blir så få att värden behöver undertryckas av sekretesskäl som innebär risk för röjande. Samtidigt är det lämpligt att fråga sig vad redovisning av mycket finfördelade uppgifter är tänkt att tillföra en analys. Att göra beräkningar av könsfördelning eller procentuell fördelning på ett mycket litet antal observationer, och/eller jämföra dessa mellan olika årtal, är sällan (dock inte aldrig) meningsfullt. Detta problematiseras till exempel i utredningen *Män och jämställdhet* där utredaren konstaterar att vi till slut riskerar att hamna i individer⁵⁴.

I nyare vidareutveckling av indikatorerna för uppföljning av den nationella jämställdhetspolitiken har *en* utgångspunkt varit behovet av

⁵³ SCB (2022:1)

⁵⁴ SOU (2014:6)

att ”spegla” den regionala jämställdhetsstatistiken och vice versa. Genom att, där så är möjligt, använda samma målvariabler kan den regionala statistiken sammanvändas med den nationella som i sin tur kan inkludera andra indelningar än regionala. Detta har varit ett sätt att söka möjliggöra analyser med en intersektionell ansats, det vill säga; att synliggöra mönster i statistiken på nationell nivå kan vara en utgångspunkt i analyser på regional nivå.

Några slutsatser

Befintliga krav på könsuppdelning av statistik har det gemensamt att de i flertalet fall tillämpas så att statistiken i den mån så är möjligt ska, eller bör, redovisas efter kön för alla övriga indelningar och referenstider som ingår i den, vilket ökar möjligheterna till att använda statistiken i analyser med en intersektionell ansats. Vilka andra indelningar, utöver kön, som bör inkluderas i en jämställdhetsanalys varierar med statistikens ändamål och egenskaper hos det statistiska materialet och styrs även av vilket lagstöd som finns för att behandla uppgifterna ifråga.

Statistisk analys handlar om att beskriva och dra generella slutsatser om grupper av individer och statistikframställning handlar ofta om att zooma ut snarare än att zooma in; om att kategorisera och gruppera. Inte sällan behöver vi väga detaljeringsgraden i en indelning mot att inkludera ytterligare en annan variabel i vår tabell. För att dra rätt slutsatser behöver vi även ha kunskap om hur olika variabler och indelningar i dessa samvarierar med varandra – något man behöver kontrollera för i mer komplexa modeller och som är lätt att förbise i en korstabell. I fasta tabeller behöver beslut fattas om vilka variabler som ska korstabuleras med vilka (utöver kön).

Med vilken systematik väljs då variabler och detaljeringsgraden i dess indelningar? Inom den officiella jämställdhetsstatistiken, och de indikatorer som ingår i denna, är det svårt att se någon annan systematik än den där indelningarna i varje enskild tabell väljs utifrån statistikens ändamål.

Myndigheternas behov av könsuppdelad statistik

Bakgrund

Kommissionen för jämställda livsinkomster drar i sin slutredovisning slutsatsen att kravet på könsuppdelad statistik i myndigheternas årsredovisningar inte fått tillräckligt stort genomslag. Kommissionen menar att myndigheterna behöver inkludera fler variabler än kön i sina analyser och att det finns en stor utvecklingspotential avseende detta. Den data som myndigheterna inte har tillgång till kan enligt kommissionens slutbetänkande inhämtas från SCB genom att koppla samman SCB-data med myndigheternas verksamhetsdata⁵⁵.

Till följd av kommissionens slutsatser har SCB fått i uppdrag av regeringen att göra en förstudie som ska utreda förutsättningarna, inklusive ekonomiska konsekvenser, för att SCB ska kunna leverera statistiska tabeller till berörda myndigheter. Uppdraget avser sekretessgranskade tabeller där det är säkerställt att det inte går att identifiera enskilda individer. Tabellerna ska vara könsuppdelade och syftet med tabellerna ska vara att möjliggöra fördjupade analyser.⁵⁶ För att ta fram sådana tabeller, där data från SCB kopplats till myndigheternas verksamhetsdata, behöver myndigheterna lämna uppgifter om personnummer till SCB på vilka SCB sedan matchar ytterligare variabler för framställning av statistik. Förstudien har därför utrett behov av, och förutsättningar för, detta.

Förstudien ska omfatta ett urval av de myndigheter som ingår i regeringens utvecklingsprogram Jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter (JiM), med särskilt fokus på de myndigheter som 2021 och 2022 ingår i modellen för systematiskt erfarenhetsutbyte och lärande kring jämställdhetsintegrering och jämställdhetsbudgetering, JiM+.⁵⁷

Förstudien är avgränsad till förutsättningar för framtagande av ytterligare statistik till myndigheternas årsredovisningar med fokus på resultatredovisningen. Detta eftersom utgångspunkten är de

⁵⁵ SOU (2022:4)

⁵⁶ Arbetsmarknadsdepartementet (2022:1)

⁵⁷ Arbetsmarknadsdepartementet (2022:1)

synpunkter som Kommissionen för jämställda livsinkomster framfört rörande bristfälliga årsredovisningar när det kommer till könsuppdelad statistik och avsaknaden av fler indelningar i statistiken.

Genomförande

För att undersöka myndigheternas behov av ytterligare statistik har SCB bjudit in ett urval av myndigheter till möten i form av workshops. Dessa byggde på det arbetssätt som även är grunden i den handledning SCB tagit fram inom ramarna för föreliggande uppdrag och vände sig till handläggare på myndigheterna som arbetar med årsredovisningar och då främst resultatredovisningen. De myndigheter som kontaktades och bjöds in att medverka var; Kriminalvården, Polismyndigheten, Migrationsverket, Statens institutionsstyrelse, Vetenskapsrådet, Vinnova, Formas, Forte, Skatteverket, Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Folkhälsomyndigheten respektive Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Två av tre workshops genomfördes på SCB:s kontor i Solna 19 oktober respektive 20 oktober 2022. Vid dessa deltog Polismyndigheten, Vinnova, Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden och Försäkringskassan respektive Vetenskapsrådet, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor och Specialpedagogiska skolmyndigheten. Den 25 oktober arrangerades workshopen via Skype. Vid detta tillfälle deltog Formas, Forte, Skatteverket och Kriminalvården. Sammanlagt deltog 18 personer från 13 myndigheter. Därutöver lämnade två myndigheter (Migrationsverket och Statens institutionsstyrelse) synpunkter genom separata möten. Resterande tre myndigheter (Pensionsmyndigheten, Folkhälsomyndigheten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) har inte haft möjlighet att inkomma med synpunkter till förstudien, men en av dem (Folkhälsomyndigheten) deltog i Ekonomistyrningsverkets nätverksträff den 5 oktober. Vid den sistnämnda medverkade SCB för att ge en presentation av temat för förstudien varefter deltagarna, som kom från cirka 50 myndigheter, i grupper diskuterade möjliga synpunkter och önskemål på statistik. Kontaktuppgifter gavs även om myndigheterna skulle vilja återkomma vid ett senare tillfälle.

Under arbetet med förstudien har SCB också, utöver deltagandet i nätverksträffen, haft en dialog med Ekonomistyrningsverket. Dialogen

har bestått av informationsutbyte om respektive myndighets uppdrag och har skett via digitala möten och till viss del mailkonversationer.

Förutsättningar för att leverera statistik

Den finns ett flertal helt grundläggande förutsättningar som är av betydelse för genomförandet av det här uppdraget. Det handlar bland annat om juridiska ramar, om ändamålet med statistikframställningen och om behov av statistik i relation till dess framställningstid. Dessa förutsättningar beskrivs här kortfattat.

Möjlighet att genomföra uppdrag

Målet med SCB:s uppdragsverksamhet är att utifrån olika användares behov öka möjligheterna att använda det statistiska materialet och den statistiska kompetensen som finns inom myndigheten.⁵⁸ Enligt 4 § Förordning (2016:822) med instruktion för Statistiska centralbyrån ska SCB inom ramen för sin statistikverksamhet utföra uppdrag åt andra myndigheter i den utsträckning som SCB har tillgängliga resurser för det. Myndigheten ska prioritera uppdrag som rör officiell statistik, men får inom ramen för sin statistikverksamhet även åta sig uppdrag från andra uppdragsgivare än myndigheter. SCB åtar sig endast uppdrag under förutsättning att det finns ett tydligt rättsligt stöd för uppdraget och om det inte skadar förtroendet för SCB eller har en negativ påverkan på verksamheten och uppdragen genomförs endast om SCB:s unika datatillgång eller kompetens krävs för uppdragets genomförande.

SCB arbetar med full kostnadstäckning för sina uppdrag. Enligt regleringsbrevet gäller att SCB själv bestämmer avgifternas storlek, utom när det gäller kopia eller utskrift av allmän handling. SCB har också rätt att disponera inkomsterna. Det innebär att SCB beräknar avgifterna så att intäkterna på sikt ska täcka samtliga kostnader som direkt eller indirekt kan kopplas till den avgiftsbelagda verksamheten.⁵⁹

Liknande uppdrag som redan genomförs

Redan idag har myndigheter (och andra organisationer och företag) möjlighet att beställa specialanpassad statistik av SCB. Som exempel finns möjligheten för myndigheterna att beställa tabeller över sina anställdas bakgrund. Statistiken bygger på att myndigheterna skickar in underlag om sina anställda till SCB. Det kan exempelvis vara uppgift om anställningsform och befattning. SCB behöver också ha personnummer

⁵⁸ Finansdepartementet (2023)

⁵⁹ SCB (2022:3)

på de anställda för att kunna lägga på uppgifter om de anställdas bakgrund. Utifrån detta underlag framställer SCB sedan aggregerade statistisktabel. ⁶⁰ En tabell skulle exempelvis kunna se ut så här:

Anställningsform	Kön	Utländsk bakgrund		Svensk bakgrund		Totalt
		Utrikes födda	Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar	Inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder	Inrikes födda med två inrikes födda föräldrar	
Deltid	Kvinnor					
	Män					
	Totalt					
Heltid	Kvinnor					
	Män					
	Totalt					

SCB tar på uppdragsbasis fram den här sortens tabeller för ungefär 20–25 myndigheter varje år. Tabellerna utgår från ett standardiserat tabellskal, vilket gör att det finns utarbetade rutiner för hur dessa uppdragsförfrågningar hanteras. Tabellerna baseras på redan förutvalda variabler som är födelseregion, svensk/utländsk bakgrund och utbildningsnivå. Om myndigheterna skulle vilja ha andra variabler, som exempelvis vistelsetid, så är detta möjligt att ta fram men behandlas då utanför standard som ett ”vanligt” tabelluppdrag. En tabell, enligt standard, över anställda kostar i skrivande stund cirka 7 000 kr exklusive moms. Beställer myndigheterna fler tabeller påverkas priset. Den administrativa kostnaden är i regel ungefär densamma oavsett hur många tabeller som ska levereras.

Juridiska förutsättningar för tabelluppdrag hos SCB

SCB får som framgått ta fram statistiska tabeller på uppdrag, vilket räknas som annan statlig statistik (som inte ingår i den officiella statistiken). Enligt 14 § andra stycket i lag (2001:99) om den officiella statistiken (statistiklagen) får statistikansvariga myndigheter använda personnummer vid framställning av all slags statistik. Huvudregeln är därför att SCB kan ta emot personnummer från andra myndigheter i

⁶⁰ Se SCB (2022:4)

syfte att ta fram tabeller för, exempelvis, myndigheternas årsredovisningar.

Även om huvudregeln säger att SCB kan ta emot personnummer och göra statistiska tabeller måste statistikframställningen ligga i allmänhetens intresse och det måste finnas ett behov hos myndigheterna av statistiken i fråga. Detta behöver – såvida inte regeringen fattat beslut om att vissa specifika indelningar ska användas i myndigheternas verksamhetsanalyser – bedömas från fall till fall, vilket blir extra viktigt när det kommer till känsliga personuppgifter då huvudregeln är att sådana uppgifter inte får behandlas.

När det gäller just känsliga personuppgifter har det i arbetet med uppdraget framkommit att personuppgifter som teoretiskt skulle kunna vara aktuella att leverera från myndigheterna till SCB i syfte att framställa statistik i vissa fall är att betrakta som känsliga genom att de sekundärt rymmer information om till exempel hälsa (som är en känslig personuppgift enligt artikel 9.1 i dataskyddsförordningen) eller lagföringsbeslut (som omfattas av artikel 10 i dataskyddsförordningen). Uppgift om att en person är inskriven i en viss myndighets verksamhet kan sålunda vara en känslig personuppgift även om uppgifterna som SCB sedan kompletterar med i syfte att ta fram statistik (till exempel ålder eller vistelsetid) inte är det. SCB får åta sig sådana uppdrag, men då krävs det att det är klarlagt att SCB får behandla de känsliga personuppgifterna. Detta måste avgöras från fall till fall, utifrån en bedömning av reglerna i 15 § lag (2001:99) om den officiella statistiken. Det kan med andra ord uppstå situationer där SCB bedömer att myndigheten inte har möjlighet att åta sig ett visst uppdrag.

Betänkandet från kommissionen för jämställda livsinkomster innehåller otydliga skrivningar om känsliga data. Utöver känsliga personuppgifter, och behov av gruppering av variabler som i annat fall riskerar att innebära att statistikvärden behöver undertryckas av sekretesskäl som innebär risk för röjande, kan här nämnas att vissa verksamhetsdata kan vara känslig av andra skäl. Vilka data myndigheterna kan skicka till SCB är en bedömning som respektive myndighet behöver göra och där det i enstaka fall också kan krävas att de medarbetare som hanterar datat inom SCB är säkerhetsklassade.

För att summera behöver bedömningar göras i det enskilda fallet; både av myndigheten som lämnar data till SCB och av SCB som ska framställa statistik med hjälp av data från en annan myndighet kombinerat med ytterligare registervariabler.

Det finns också möjlighet för andra myndigheter att begära ut mikrodata från SCB. Det kan till exempel ske genom att myndigheterna skickar uppgifter om personnummer till SCB varefter SCB kompletterar med variabler för framställning av ett mikrodatamaterial istället för fasta tabeller. Myndigheterna får då själva möjligheten att ta fram tabeller. Tillgång till mikrodata får myndigheterna först efter att en sekretessprövning hos SCB fallit ut positivt. Det förutsätter att den andra myndigheten har en avskild statistikverksamhet. Ett eventuellt mikrodatautlämnande sker normalt via SCB:s plattform MONA⁶¹. Sådan statistikframställning omfattas inte av det här uppdraget.

Redan publicerad statistik

SCB tillgängliggör redan idag mycket statistik på webbplatsen som kan vara till nytta för myndigheterna i uppföljningar av verksamheten. Ett sådant exempel är indikatorerna för uppföljning av den nationella jämställdhetspolitiken som beskrivits i föregående kapitel.

Ett annat exempel på statistik som SCB redan tar fram och som kan vara av intresse för myndigheterna är Registerdata för integration (RegInt) som SCB tar fram på uppdrag av Justitiedepartementet⁶². I RegInt finns det statistik över arbetsmarknad, demografi, inkomster, transfereringar, boende, flyttmönster, utbildning, hälsa och demokrati. Oftast går det att kombinera kön med andra relevanta variabler såsom födelseregion, vistelsetid, skäl till invandring, utbildningsnivå och ålder. I RegInt går det alltså att studera andelen förvärvsarbetande uppdelat på kön kombinerat med födelseregion, andelen boende i bostadsrätt uppdelat på kön och vistelsetid, genomsnittlig disponibel inkomst uppdelat på kön och utbildningsnivå för att bara ta några exempel. Detta redovisas oftast på olika geografiska nivåer som riket, län, kommun och RegSO.⁶³

Statistikens framställningstid

I årsredovisningarna ska oftast de senaste tre åren redovisas. Enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1§ av förordning (2000:605) om årsredovisningar och budgetunderlag ska informationen om resultatet avse det senaste året och ska jämföras med motsvarande information från minst de två föregående åren. I de fall det inte är

⁶¹ Se SCB (2022:6)

⁶² Justitiedepartementet (2022)

⁶³ Se SCB (2022:5)

möjligt att ta fram jämförbara data för minst tre år i följd ska myndigheten kommentera detta.⁶⁴

Detta innebär i korthet att myndigheterna, i den mån de behöver ytterligare statistik, för 2022 års årsredovisning behöver tabeller som avser åren 2020, 2021, och 2022. Samtidigt har flera av variablerna som SCB har tillgång till, och som kan vara av intresse för myndigheterna att använda i sina analyser, en viss eftersläpning. Exempelvis blir variabler som har koppling till inkomstuppgifter tillgängliga först i slutet av januari två år senare. Inkomstuppgifterna för år 2022 blir alltså tillgängliga först i januari 2024.

För de möjliga variabler som omnämns som exempel i detta regeringsuppdrag (födelseregion, utländsk bakgrund, utbildningsnivå, ålder och vistelsetid) så ser eftersläpningen ut som följer:

- Utländsk bakgrund, födelseregion och vistelsetid blir tillgängligt i slutet av februari eller början av mars året efter aktuellt år. Sålunda blir uppgifter som avser 2022 tillgängliga i februari/mars 2023.
- Utbildningsbakgrund/-nivå blir tillgängligt i slutet av april året efter aktuellt år. Det innebär att uppgifter som avser 2022 är tillgängliga i april 2023.

Detta betyder att i princip alla omnämnda variabler, med undantag av ålder, blir tillgängliga först efter det att årsredovisningarna ska vara klara och redovisade. Detta gör att myndigheterna blir hänvisade till att använda föregående års uppgifter.

Synpunkter som framkommit

Resultatet från träffarna med myndigheterna visar övergripande att myndigheterna inte uttrycker ett större behov av ytterligare statistik från SCB för att göra jämställdhetsanalyser i resultatredovisningarna. Detta så länge som det inte finns en tydligare kravställning på vad myndigheterna ska ta fram och analysera.

Olika behov och förutsättningar

Övergripande har myndigheterna olika behov mot bakgrund av att statistikkompetensen varierar stort. Flera myndigheter har stora analysavdelningar och är vana att arbeta med mikrodata och stora

⁶⁴ Ekonomistyrningsverket (2022)

tabeller, medan andra myndigheter är relativt små och kan behöva stöd i deskriptiva analyser av fasta tabeller. Deltagare vid träffarna som anordnats inom ramarna för förstudien väckte frågan om vilket stöd SCB skulle kunna erbjuda.

Genomgående har just behovet av stöd i analysarbetet lyfts snarare än ett konkret behov av ytterligare statistik. I vissa fall efterfrågades stöd att göra mer avancerade analyser som exempelvis regressionsanalyser, i andra fall stöd i enklare deskriptiv analys. Andra behov som uttrycktes var ett stöd i att se över vilka tabeller som är möjliga att ta fram och som skulle passa i berörda myndigheters årsredovisningar samt även ett behov av stöd i analyserna av materialet.

Om årsredovisningarna är rätt forum för mer analyser

Vid de träffar som hållits har deltagare från flera av myndigheterna lyft frågan om årsredovisningarna är det bästa forumet för att göra fördjupade jämställdhetsanalyser så som Kommissionen för jämställda livsinkomster efterfrågar. Myndigheterna har idag krav på sig att årsredovisningarna ska vara överskådliga vilket innebär att informationen ska vara lättillgänglig. Informationen ska presenteras på ett relevant och systematiskt sätt, i former som ger möjlighet till överblick både vad som avser myndigheten som helhet och som dess olika delar⁶⁵. De tillfrågade handläggarna på myndigheterna uttryckte att det kan upplevas som motsägelsefullt att efterfråga fler tabeller och mera analyser i resultatredovisningarna samtidigt som resultatredovisningarna ska ge överskådlig information. I det sammanhanget lyftes också en fråga om platsbrist i årsredovisningarna.

Flera myndigheter lyfte också att de redan idag tar fram statistik med fler variabler än kön samt även att de använder statistik från SCB. Det arbetet sker på myndigheternas egna analysverksamheter, vilken har helt andra tidsramar för arbetet med att göra analyser gällande könsuppdelad statistik och att ha en intersektionell ansats. En generell fundering var också om själva formatet med statistiska tabeller (så som är frågeställningen i föreliggande uppdrag) är det mest lämpliga för att genomföra en utvecklad analys. Om SCB:s stöd till myndigheterna begränsas till färdiga tabeller begränsas även möjligheten att analysera materialet.

⁶⁵ Ekonomistyrningsverket (2022)

En kravställning som tolkats olika

Vid träffarna med myndigheterna framkom att deltagande handläggare upplevde oklarheter i hur tabeller med könsuppdelad statistik ska redovisas. I 7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag står att; ”Uppgift skall lämnas om de anställdas frånvaro på grund av sjukdom under räkenskapsåret. Den totala sjukfrånvaron skall anges i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid. [...] Uppgift skall också lämnas om den andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer, sjukfrånvaron för kvinnor respektive män samt sjukfrånvaron för anställda i åldrarna 29 år eller yngre, 30-49 år och 50 år eller äldre.” Flera myndigheter redovisar därför statistik över sjukfrånvaro uppdelat på kategorierna långtidssjukskrivna, kvinnor, män respektive olika åldersgrupper utan att korstabulera indelningarna med kön⁶⁶. Det är tydligt att det här finns olika möjliga tolkningar. Det är dock inte SCB:s uppgift att klargöra hur kravet ska tolkas.

Tidsaspekten för årsredovisningarna

En av synpunkterna som lyftes av myndigheterna som medverkat vid de workshops som anordnats var tidsramarna för att sammanställa årsredovisningarna under januari och februari. Varje statlig myndighet ska lämna en årsredovisning till regeringen senast den 22 februari varje år⁶⁷. En farhåga som uppstod i genomförandet av föreliggande uppdrag var därför om SCB skulle kunna hantera många beställningar från myndigheterna under en så kort tid. Därutöver ska myndigheterna ha tid att analysera tabellerna.

SCB:s leveranstid av den sorts statistiktabeller som här avses är vanligtvis 3 till 4 veckor, men skulle det komma många beställningar samtidigt kan leveranstiden behöva utökas något. Därför kan det komma att krävas att myndigheterna i förväg planerar vilka tabeller de behöver till sina årsredovisningar.

Myndigheternas behov av statistik

Som framgått har det i arbetet med denna förstudie inte framkommit några egentliga myndighetsgemensamma önskemål om ytterligare statistik. Några myndigheter har uppgett behov av statistik i mycket avgränsade frågor (så som statistik inom företagande och entreprenörskap eller studieresultat). Några, men inte alla, myndigheter

⁶⁶ Se till exempel Centrala studiestödsnämnden (2022). Sid. 141

⁶⁷ Ekonomistyrningsverket (2021)

uppger att de skulle vara betjänta av statistik om klienters inkomster, hushållssammansättning eller bakgrund. Ett behov av ytterligare statistik att komplettera resultatredovisningen med som återkommande lyftes i kontakter med myndigheterna var statistik om funktionsnedsättning. Även Kommissionen för jämställda livsinkomster exemplifierar bristen på statistik med just funktionsnedsättning (utöver födelseregion, vistelsetid och utbildningsnivå).⁶⁸

Mer allmänt efterfrågar flera myndigheter även mer statistik över ungdomar. Det kan röra sig om urvalsundersökningar riktade specifikt mot ungdomar, men också om att inkludera ungdomar i befintliga undersökningar eller redovisa unga utifrån fler åldersgrupper i statistik som bygger på register.

Från flera myndigheter lyftes ett behov av longitudinella studier, både över tid och över myndighetsgränser. Det kan exempelvis handla om arbetsmarknadsstatus för personer som tidigare deltagit i ett specifikt arbetsmarknadsprogram.

Resultat och reflektioner

Förstudien har inte påvisat några påtagliga och generella behov av ytterligare variabler till myndigheternas resultatredovisning förutsatt nuvarande kravställning från regeringen.

Den enda variabel som återkommande omnämns har varit funktionsnedsättning. SCB arbetar under perioden september 2021 till januari 2024 med ett regeringsuppdrag angående statistik om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning (S2021/06168). En del i uppdraget är att utreda möjligheterna att skapa ett mått över personer med funktionsnedsättning som är baserat på registeruppgifter. Det är inte möjligt att via register identifiera samtliga personer som har en funktionsnedsättning, utan målet är att identifiera personer som under ett visst år haft en ersättning och/eller insats relaterad till funktionsnedsättning. Den långsiktiga målsättning som anges i uppdraget är att variabeln ska kunna användas som bakgrundsvariabel vid redovisning av annan statistik. Variabeln är dock ännu inte färdigutvecklad. Uppgift om funktionsnedsättning avser dessutom känsliga personuppgifter, eftersom funktionsnedsättning räknas som en uppgift om den enskilda personens hälsa.

⁶⁸ SOU 2022:4. Sid 257

Då det i uppdragets genomförande framkommit att det i ett flertal fall rör sig om känsliga personuppgifter, behöver en bedömning av vilken statistik som kan framställas dessutom göras från fall till fall. Kommissionen omnämner detta i sitt slutbetänkande, men förefaller inte ha i åtanke att sådana känsliga personuppgifterna kan avse inskrivna och klienter i myndigheternas respektive verksamheter och inte enbart de data SCB förfogar över.

SCB gör bedömningen att myndigheten redan idag på uppdragsbasis kan bistå andra myndigheter med att ta fram statistiktabeller till deras årsredovisningar men också till andra syften. Detta är något som möjligen skulle kunna förtydligas ytterligare på SCB:s webbplats i syfte att öka medvetenheten om tjänsten. På webbplatsen finns även mycket statistik publicerad som skulle kunna vara till hjälp för myndigheterna i deras analyser. Vid tabelluppdrag brukar SCB ha en dialog med beställaren över vad som är möjligt att ta fram. SCB kan också hjälpa till att tolka de beställda tabellerna om behovet finns. Att genomföra analyserna av statistiken är dock något som SCB normalt inte gör vid tabelluppdrag. Som tidigare har konstaterats så finns vissa möjligheter för andra myndigheter att beställa mikrodata från SCB. Förstudien har inte utrett eventuella konsekvenser av ett större mikrodatautbyte mellan myndigheterna.

Att göra longitudinella studier så som efterfrågats av flera myndigheter är i många fall fullt möjligt på SCB då myndigheten har flera register som går långt bakåt i tiden. Ett exempel är SCB:s inkomst- och taxeringsregister (IoT) som finns tillbaka från och med 1968. Där ingår uppgifter från bland annat Skatteverket, Försäkringskassan, CSN och Pensionsmyndigheten.⁶⁹ Det är sålunda redan möjligt för myndigheterna att på uppdragsbasis beställa tabeller från SCB över ett antal år. Vilka longitudinella studier som kan vara aktuella varierar mellan olika verksamhetsområden.

Nämnas kan här att de skäl som framkommit i förstudien till att inte redovisa ytterligare könsuppdelad statistik i årsredovisningarna är mycket lika de argument som framkom vid dialogerna om könsuppdelning av individbaserad officiell statistik enligt 14 § statistikförordningen som fördes med berörda myndigheter under tidigt 2010-tal⁷⁰. Orsaker till att inte könsuppdelad statistik som då uppgavs var

⁶⁹Se SCB (2022:7)

⁷⁰SCB (2012)

att statistiken – om den könsuppdelades – upplevdes som mindre läsvänlig, att tabellerna blev alltför stora och att frågeställningarna som statistiken var avsedd att belysa avsåg någonting annat än skillnader mellan kvinnor och män. Den tilltagande könsuppdelningen av den officiella statistiken har hängt samman med en tydlig kravställning, kunskap om kravet hos de som tar fram statistiken ifråga, resurser för att se över statistikens innehåll samt rutiner för såväl statistikframställning som uppföljning. Att en stor del av statistiken idag tillgängliggörs i databaser bidrar förstås också till att formen på vilken statistiken redovisas i mindre utsträckning än tidigare begränsar innehållet. Samtidigt som argumenten är snarlika är en central skillnad jämfört med könsuppdelningen av officiell statistik att årsredovisningarna är reglerade på ett sätt som utformningen av en statistisk publikation inte är.

Ett behov som lyfts av ett flertal av myndigheterna som ingick i förstudien är ett stöd i analysarbete. Att ge myndigheter stöd i att använda könsuppdelad statistik i enklare jämställdhetsanalyser är någonting som SCB återkommande fått förfrågningar om alltsedan programmet för jämställdhetsintegrering i myndigheter inleddes för snart tio år sedan. Den handledning som SCB tagit fram inom föreliggande uppdrag är avsedd att i väsentliga delar svara mot ett sådant behov.

Ekonomiska konsekvenser

Till följd av vad som framkommit enligt ovan; att vi inte kunnat konstatera några myndighetsgemensamma behov av ytterligare statistik som SCB skulle kunna bidra med till myndigheternas årsredovisningar samt att bedömningar i många fall behöver göras i det enskilda fallet, blir det inte rättvisande att basera en ekonomisk kalkyl på de enstaka och varierande behov som framkommit. Förstudien drar därför slutsatsen att det inte är meningsfullt att ta fram en kostnadsberäkning över hur mycket det skulle kosta för SCB att bistå myndigheterna med ytterligare statistik till deras respektive årsredovisningar.

SCB bidrar redan idag med statistik till myndigheterna i form av tabeller över myndigheternas anställda. SCB fakturerar totalt ca 300 000 kr per år till statliga myndigheter för denna tjänst. Tabellerna som då används utgår från standardiserade tabellskal. Priset för en standardiserad tabell brukar vara ungefär 7 000 kr exkl moms. Därutöver gör SCB andra typer av tabelluppdrag till statliga myndigheter varje år.

Priset skulle vara ungefär detsamma om myndigheterna även vill ha en tabell över sina användare, så länge den efterfrågade tabellen liknar de

standardiserade tabellskal som används i tabellerna över myndigheternas anställda. Om komplexiteten eller antalet tabeller ökar så påverkar det även priset för tabellerna. En kostnadsuppskattning kan därför behöva göras för varje enskilt uppdrag.

En handledning

Uppdragets andra del avser framställning av en handledning för arbete med könsuppdelad statistik inom jämställdhetsintegrering. Handledningen ska ha ett särskilt fokus på hur kön kan samvariera med andra variabler. Uppdraget utgår från behov av ett utvecklat metodstöd som bland annat framkommit inom ramen för regeringens utvecklingsprogram för jämställdhetsintegrering i myndigheter (JIM). Behovet av analysstöd har även lyfts av de deltagande myndigheterna i den del av det här av uppdraget som avsett ett förstudie av myndigheternas eventuella behov av ytterligare könsuppdelad statistik. Handledningen finns separat som PDF-fil och kommer att publiceras på SCB:s webbplats.

SCB har i framställningen av handledningen utgått från de behov som framkommit under utbildningar och workshops som SCB hållit på förfrågan från andra myndigheter och som avsett användning av könsuppdelad statistik inom arbete med jämställdhetsintegrering. Dessa finns kortfattat beskrivna i den här rapportens inledande kapitel. SCB har vid genomförandet av sådana uppdrag utgått från egna erfarenheter av produktion av jämställdhetsstatistik samt från befintliga handledningar som myndigheten tidigare utarbetat inom ramarna för det internationella utvecklingssamarbetet respektive det nationella arbetet med tillämpningen av den 14 § statistikförordningen.

Befintliga handledningar och material

Den handbok som SCB tog fram efter ett regeringsuppdrag år 2004, och som omnämns i det är uppdragets bakgrundsbeskrivning; *Könsuppdelad statistik – ett nödvändigt medel för jämställdhetsanalys* (rosa boken) avser kravet på könsuppdelning enligt den 14 §, men riktar sig till en bredare grupp än enbart statistikansvariga myndigheter. Boken har också kommit att användas mycket brett och SCB:s erfarenhet är att det framför allt är i myndigheter eller organisationer som inte har ett ansvar för officiell statistik som användningen varit som störst.

En utgångspunkt i arbetet med handboken om könsuppdelad statistik var publikationen *Engendering statistics – a tool for change* som SCB publicerat 1996⁷¹. Publikationen beskriver ett arbetssätt för produktion

⁷¹ SCB (1996)

av jämställdhetsstatistik. Skriften har framför allt kommit att användas inom det internationella utvecklingssamarbetet som SCB sedan många år tillbaka genomför i ett stort antal länder med finansiering från SIDA, men arbetssättet är också grundläggande för utveckling av jämställdhetsstatistik nationellt. Skriften har utgjort förlaga till FN:s Europakommissionens uppdaterade manual *Developing Gender Statistics: A Practical Tool*⁷².

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har i uppdrag av sina medlemmar att stödja arbetet med jämställdhetsintegrering i kommuner och regioner. På SKR:s hemsida finns ett relativt omfattande material om jämställdhetsanalyser, inklusive en handledning i jämställdhetsanalys som publicerades 2021⁷³. Handledningen på SKR:s webbplats beskriver det arbetssätt som kommit att bli vedertaget i framställning av jämställdhetsstatistik.

Resultat

Handledningen som blivit resultatet av det här uppdraget har en workshopliknande karaktär, med övningar och konkreta exempel för jämställdhetsanalyser i en nationell kontext. Den fördjupar sig också specifikt i jämställdhetsanalyser som använder fler variabler än kön.

Behovet av stöd avser såväl mer komplex analys som framställning och deskriptiv analys av fasta tabeller. Det förstnämnda behandlas inte i handledningen och ingår heller inte i beskrivningen av föreliggande uppdrag. För genomförande av mer komplex analys såsom hypotesprövning eller sambandsanalys med konstanthållande för olika egenskaper behöver metodstatistisk kompetens anlitas. Handledningen riktar sig primärt till den som har sparsamt med statistisk kompetens, men som ändå behöver använda – och kanske ibland också framställa – statistiska tabeller och diagram i sin jämställdhetsanalys. Den är sålunda mycket grundläggande till sin karaktär.

Samtidigt har ambitionen ändå varit att även de med djupare kunskaper i statistisk metod och jämställdhetsanalyser ska vara betjänta av delar av innehållet i handledningen.

⁷² Se UNECE (2010)

⁷³ SKR (2021)

Referenser

Arbetsmarknadsdepartementet (2020). *Uppdrag om att stödja arbetet med jämställdhetsintegrering i statliga myndigheter*. Regeringsbeslut A2020/02041.

Arbetsmarknadsdepartementet (2021). *Jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet 2021–2025*. Regeringsbeslut A2021/01442.

Arbetsmarknadsdepartementet (2022:1). *Uppdrag om handledning och förstudie om könsuppdelad statistik*. (Regeringsbeslut 2022-01-20, A2022/00094).

Arbetsmarknadsdepartementet (2022:2). *Uppdrag om diskriminering som har samband med flera diskrimineringsgrunder*. Regeringsbeslut A2022/00582.

Brottsförebyggande rådet (2022:1). *Redovisning av uppdraget att analysera möjligheterna att i NTU inkludera bakgrundsinformation om hbtqi-identitet och andra diskrimineringsgrunder*.

Centrala studiestödsnämnden (2022). *CSN:s årsredovisning 2021*.

Ekonomistyrningsverket (2019). *Myndigheten ska dela upp individbaserad statistik efter kön*. [Myndigheten ska dela upp individbaserad statistik efter kön - Ekonomistyrningsverket \(esv.se\)](#) [2022-11-10].

Ekonomistyrningsverket (2021). *Bokslut och årsredovisning* [Bokslut och årsredovisning - Ekonomistyrningsverket \(esv.se\)](#) [2022-11-22].

Ekonomistyrningsverket (2022). *Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag – Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd*. [Förordning \(2000:605\) om årsredovisning och budgetunderlag - Ekonomistyrningsverket \(esv.se\)](#) [2022-11-10].

EU-domstolen (2022), dom i mål C-184/20. Se [Judgment of the Court \(Grand Chamber\) of 1 August 2022](#) [2023-01-30].

Europeiska Jämställdhetsinstitutet (2020). [Indicator: H4. Production and dissemination of statistics disaggregated by sex | Gender Statistics Database | European Institute for Gender Equality \(europa.eu\)](#) [2022-11-08].

Finansdepartementet (2022). *Regleringsbrev för budgetår 2022 avseende Ekonomistyrningsverket*.

Finansdepartementet (2023). *Regleringsbrev för budgetår 2023 avseende Statistiska centralbyrån.*

Gunnarsson, Lena i Johansson Wilén, Evelina & Sjöstedt, Johanna (red) (2021). ”Att sätta citattecken runt ’kvinnor’: Samtida feministisk teori och det diskursiva intellektets begränsningar”. *Vad är en kvinna? Språk materialitet, situation.* Daidalos. Göteborg.

Inspektionen för Socialförsäkringen (2022). *Framkomligheten för ISF att tillämpa ett intersektionellt perspektiv - Redovisning av ett regeringsuppdrag.*

Justitiedepartementet (2022). *Uppdrag till Statistiska centralbyrån att redovisa registerdata om integration på nationell, regional och lokal nivå.* Regeringsbeslut 2022-09-08, Ju2022/02823.

Jämställdhetsmyndigheten (2021). *Psykisk ohälsa och andra aspekter av hälsa – Uppföljning av det jämställdhetspolitiska delmålet om en jämställd hälsa.* Rapport 2021:2.

Jämställdhetsmyndigheten (2022). *Ekonomisk jämställdhet – En uppföljning av senare års utveckling av det jämställdhetspolitiska delmålet.* Rapport 2022:2.

Kommissionen för jämställda livsinkomster (2021). *Kartläggning av hur offentliga stödåtgärder fördelas mellan kvinnor och män, samt översyn av myndigheters information och vägledning ur ett jämställdhetsperspektiv.* Promemoria Komm2021/00077/A 2020:01-1.

Lykke, Nina i Arping, Åsa, Leppänen, Katarina och Borgström, Eva (red) (2005). ”Nya perspektiv på intersektionalitet. Problem och möjligheter”. *Kvinnovetenskaplig tidskrift.* Nr.2-3.

Länsstyrelsen Skåne (2018). *Intersektionella perspektiv på våld i nära relationer.*

McCall Leslie (2005). ”The Complexity of Intersectionality”. *The University of Chicago Press.* Vol.30. No.3.

Myndigheten för delaktighet (2020), *Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2019.*

Myndigheten för delaktighet (2022), *Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2021.*

Nationellt centrum för kvinnofrid (2022), Uppsala universitet, *Särskild sårbarhet och intersektionalitet.* [Särskild sårbarhet och intersektionalitet - Nationellt centrum för kvinnofrid \(NCK\) - Uppsala universitet \(uu.se\)](#) [citerad 2022-12-30].

Näringsdepartementet (2006). *Makt att forma samhället och sitt eget liv – nya mål i jämställdhetspolitiken* (Prop. 2005/06:155).

Regeringens skrivelse 2016/17:10 *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*.

Riksrevisionen (2015). *Regeringens jämställdhetsåtgärder – tillfälligheter eller långsiktiga förbättringar?* RiR 2015:13.

Riksrevisionen (2018). *Jämställdhetsintegrering av integrationspolitiken – ett outnyttjat verktyg*. RiR 2018:33.

SCB (1996). *Engendering statistics – A tool for change*.

SCB (2004:1). *Könsuppdelad statistik – Återrapportering av ett uppdrag i regleringsbrevet 2003*. Bakgrundsfakta till Befolknings- och Välfärdsstatistik 2004:4

SCB (2004:2). *Könsuppdelad statistik - ett nödvändigt medel för jämställdhetsanalys*.

SCB (2012). *Sveriges officiella statistik – årlig rapport för 2011*.

SCB (2019). *Riktlinjer och stöd vid tillämpningen av 14 § statistikförordningen*. SCB 2019-04-30, dnr A2019/0896, [Riktlinjer och stöd vid tillämpningen av 14 § statistikförordningen](#).

SCB (2020). *Lämna ingen utanför Statistisk lägesbild av genomförandet av Agenda 2030 i Sverige, oktober 2020*.

SCB (2022:1). *Sveriges officiella statistik 2021, del 1 Årsrapport*.

SCB (2022:2). *På tal om kvinnor och män – lathund om jämställdhet*.

SCB (2022:3). *Allmänna utgångspunkter för SCB:s prissättning* [Allmänna utgångspunkter för SCB:s prissättning](#) [2022-11-22].

SCB (2022:4). *Anställdas bakgrund* [Anställdas bakgrund \(scb.se\)](#) [2022-11-22].

SCB (2022:5). *Integrationsstatistik i statistikdatabasen* [Hitta statistiken om integration i Statistikdatabasen \(scb.se\)](#) [2022-11-22].

SCB (2022:6). *Vad är MONA* [Vad är MONA \(scb.se\)](#) [2022-11-22].

SCB (2022:7). *Inkomst- och taxeringsregistret (IoT)* [Inkomst- och taxeringsregistret \(IoT\) \(scb.se\)](#) [2022-11-22].

Seck Papa, UN Women (2020). *Integrate intersecting inequalities to leave no one behind*. [United Nations World Data Forum](#) [2022-10-14].

SKR (2021). *Uppföljning och analys*. [Uppföljning och analys | SKR](#) [2023-02-10].

Socialdepartementet (1994). *Jämställdhetspolitiken: Delad makt – delat ansvar*. Proposition 1993/94:147. Avsnitt 11.2.

Socialdepartementet (2017). *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*. Regeringens skrivelse 2016/17:10.

SOU (2014:6). *Män och jämställdhet*. Betänkande av Utredningen om män och jämställdhet.

SOU (2015:86). *Mål och myndighet - En effektiv styrning av jämställdhetspolitiken*. Betänkande av Jämställdhetsutredningen.

SOU (2022:4). *Minska gapet – Åtgärder för jämställda livsinkomster*. Betänkande av Kommissionen för jämställda livsinkomster.

UNECE (2010). *Developing Gender Statistics: A Practical Tool*.

Utbildningsdepartementet (2013). *Utbildningsdepartementet Ett uppföljningssystem för jämställdhetspolitiken*. Ds 2013:37.

Utrikesdepartementet (1996). *Förenta Nationernas fjärde kvinnokonferens – Peking den 4-15 september 1995*. Norstedts tryckeri. Stockholm.

Yuval-Davis, Nira i Arping, Åsa, Leppänen, Katarina och Borgström, Eva (red) (2005). "Gender mainstreaming och intersektionalitet". *Kvinnovetenskaplig tidskrift*. Nr.2-3.

